

INTRODUKTION

STUDIEMATERIAL FÖR ÅRSKURS 4–6 är ett pedagogiskt material om demokratins genombrott, utveckling och framtid. Materialet riktar sig till årskurs 4–6 och har tagits fram med anledning av att riksdagen firar den allmänna och lika rösträttens hundraårsjubileum.

Det pedagogiska materialet består av två delar: en tidslinje med tillhörande demokratikort samt kompletterande material som innehåller inläsningsmaterial för dig som pedagog, en film och övningar. Materialet finns att ladda ned från riksdagens webbplats firademokratini.riksdagen.se. Tanken med materialet är att du sätter upp tidslinjen i klassrummet och att du tillsammans med eleverna återkommande kan arbeta med tidslinjen på olika sätt, utifrån elevernas förutsättningar.

Tidslinjen innehåller en del ord som kan vara obekanta för eleverna. Därför kan det vara bra att börja med att gå igenom dem. Ett sätt att göra detta är att göra övningen ”Jakten på svåra ord”, som också finns att ladda ned från webben.

Innehåll

Beställs eller printas ut från webbplatsen

Tidslinje

Visar demokratins utveckling i Sverige med hjälp av bilder och texter.

Demokratikort

Med hjälp av demokratikorten får eleverna utforska tidslinjen och diskutera frågor som handlar om demokrati nu och då.

På webbplatsen

Introduktion till materialet

Introduktion till materialet med tips om hur du kan använda det samt hur materialet kopplar till skolans styrdokument i samhällskunskap och historia (detta dokument).

En hälsning från talmannen

På webben finns en introduktionsfilm där talmannen riktar sig direkt till eleverna. Filmen är tänkt att användas i början av arbetet med tidslinjen. Filmen är cirka 3 minuter lång.

Övningar på webben

Jakten på svåra ord

Övningen handlar om att leta rätt på ord på tidslinjen som är svåra för eleverna att förstå men viktiga att känna till. Denna övning kan vara bra att börja med för att bli mer bekant med tidslinjen.

Rättigheter i en demokrati

Övningen handlar om att reflektera över att de mänskliga rättigheterna är okränkbara och en viktig del av demokratin. Vilka konsekvenser får det för demokratin om vi tvingas välja mellan rättigheterna?

Framtidens demokrati

Eleverna arbetar med kollage där de gestaltar och berättar om framtidens demokrati.

Demokratihistoria på vår ort

En fördjupningsuppgift där eleverna tar reda på och skapar en utställning om hur kampen för demokrati har sett ut på deras ort.

Demokratikollen

En övning där eleverna testar vad de har lärt sig när de arbetat med tidslinjen.

Syfte och mål

Syfte

Syftet med studiematerialet är att sprida kunskap om demokratins genombrott och den demokratiska utvecklingen i Sverige.

Mål

Eleverna ska få ökade kunskaper om demokratins genombrott och den demokratiska utvecklingen i Sverige. Materialet ska också leda till att eleverna får öva på att diskutera, argumentera och komma överens, vilket i sig är en viktig del av demokratin.

Eleverna ska nå insikt om att demokratin inte är en självklarhet och att vi alla har ett ansvar för att värna om den.

Koppling till skolans styrdokument

Ur skolverkets kursplan för årskurs 4–6

Samhällskunskap

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet, och
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Historia

Människans förståelse av det förflutna är inflett i hennes föreställningar om samtiden och perspektiv på framtiden. På så sätt påverkar det förflutna både våra liv i dag och våra val inför framtiden. Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning. Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid.

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska förhållanden, historiska begrepp och metoder och om hur historia kan användas för olika syften. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och

värderingar. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer.

Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på historia och bidra till att de utvecklar kunskaper om hur vi kan veta något om det förflutna genom historiskt källmaterial och möten med platser och människors berättelser. Eleverna ska genom undervisningen även ges förutsättningar att utveckla förmågan att ställa frågor till och värdera källor som ligger till grund för historisk kunskap. Undervisningen ska vidare bidra till att eleverna utvecklar förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur historiska berättelser används i samhället och i vardagslivet. Därigenom ska eleverna få olika perspektiv på sina egna och andras identiteter, värderingar och föreställningar.

Genom undervisningen i ämnet historia ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer,
- kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap,
- reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv, och
- använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.